



**TELEKOMÜNİKASYON
SEKTÖRÜNDE DÜZENLEMELERE
YÖNELİK GELİŞMELER BÜLTENİ**

**Sektörel Araştırma ve Stratejiler
Dairesi Başkanlığı**

**OCAK 2009
SAYI-13**



BT'nin Fiber Yatırımı

Financial Times'e göre; İngiltere otoritesi Ofcom'un, BT'nin toptan tavan fiyatlarının artışına yönelik yeni önerisi, yeni fiber şebeke yatırımı düşünen BT'de tedirginlik oluşturmuştur. Ofcom tavan fiyatları %4.1 ile %11.4 arasında artırmıştır ancak *TechWatch*'e göre; BT bu artışların sadece enflasyonu karşılayabilecek fiyatlar olduğunu düşünmektedir.

BT'nin toptan satış ve YAPA erişimlerinin ücretlendirilmesinden sorumlu bölümü, Openreach, şu anda bir yıllık YAPA erişimi için 81.69 Sterlin (121.07 \$) ve paylaşımlı erişim için 15.60 Sterlin (23.12 \$) almaktadır. Ofcom bu ücretlerin 1 Nisan 2009'dan itibaren sırasıyla en fazla 91.0 Sterlin (134.87 \$) ve 16.20 Sterlin'e (24.01 \$) artışını önermektedir. BT'nin bu konudaki rahatsız tutumuna karşın İspanya telekom düzenleyicisi CMT, YAPA ücretlerinin düşürülmesini amaçlamaktadır. CMT aylık ücretleri yaklaşık %20 oranında düşürmüştür. Ancak yıllık 120.24 \$' a denk gelen bu indirilmiş fiyatlar BT'nin şu anda yükümlü olduğu fiyatlardan çok az miktarda düşüktür.

Avrupa'da şebeke yönetimini toptan ve perakende işlerinden ayıran ilk yerleşik işletmeci BT olmuştur ve bu ayırım Avrupa Komisyonu tarafından ciddi olarak tavsiye edilmektedir. Bu konuda yerleşik işletmecilerin zorlanması, yerleşik şebeke işletmecisi ile rakiplerin sabit hat şebekesine eşit erişim imkanının sağlanması ve böylece rekabetin artırılması amaçlanmaktadır. BT'nin, Avrupa yerleşik işletmecilerin hiçbirinde görülmeyecek düzeyde genişbant pazar payının azalması, söz konusu ayırımın etkisini açıkça ortaya koymaktadır. BT'nin perakende pazar payı her çeyrekte yaklaşık %1 kadar düşmektedir. Şirketin genişbant pazar payının düşmesine rağmen söz konusu payın %26 seviyelerinde kalacağı tahmin edilmektedir.

BT; hissedarların, önerilen 1,5 milyar Sterlin değerindeki fiber network yatırımı konusunda istekli olmadan önce yatırımın sonuçları konusunda kendilerini güvenli ve rahat hissetmelerine ihtiyaç olduğunu belirtmektedir. Ofcom, iki konunun oldukça farklı olduğunu, geleceğin fiber şebekelerinde erişim için fiyatlandırma yapılırken zorunlu tavan fiyat belirlenmemesi gerektiği ve pazarın gerçek fiyat değerini bulabileceğini ifade etmektedir. Ancak BT, uzun dönemde fiyatlandırma düzenlemeleri konusunda Avrupa Komisyonunun Ofcom'a müsaade etmesinden endişe duymaktadır.

Mobil Genişbant Pazarında Yaşanan Rekabet

Kasım 2008 başından itibaren mobil genişbant abonelik oranlarında yaşanan durgunluktan sonra iki mobil işletmeci, yılbaşına doğru mobil genişbant ücretlerinde dikkat çekici indirimler getiren yeni hizmetlerini duyurdular. Mobil pazarın lideri konumundaki **O2**, bir kereye mahsus olmak üzere abonelik ücretinin dışında ücretsiz USB modem vermektedir. Mobil genişbant sektörüne en son katılan **Virgin Mobile**; tüketicilerin mobil cihazlarıyla internette gezinmelerine odaklanmayı tercih etmiş ve bu hizmet için günde 0,30 Sterlin (0,45 dolar) sabit fiyat belirlemiştir.

Mobil işletmecilerin 3G mobil genişbant hizmetlerle hedefledikleri iki pazar bulunmaktadır: Birincisi, USB modemler yardımıyla bilgisayar veya laptoplarda hizmetlerin kullanılması, diğeri ise, telefonlar yardımıyla internet kullanımıdır. USB modemler, bilgisayara göre tasarlanmış abone bilgileriyle birlikte farklı bir SIM kart içermektedir ve bu anlamda pazarda doyum yaşanmasına rağmen çoklu SIM kart pazarının büyümesine katkı sağlamaktadır.

2008'in dördüncü çeyreğinde, hemen hemen bütün işletmecilerin bir şekilde tarifelerinde düzenlemeye gitmeleriyle söz konusu pazarda giderek artan bir rekabet yaşanmıştır. Bu durum, mobil işletmecilerin gelir artışını sürdürmek ve olabildiğince fazla abone kazanmak istediklerinin bir kanıtıdır.

Yılbaşı pazarı işletmeciler için oldukça önemlidir. Bu dönemde yeni mobil telefonlar ve USB modemler işletmecilerin ideal yılbaşı hediyeleri olmuştur. Ayrıca dönemsel indirimler ve özel kampanyalar beklenmektedir. Örneğin sadece 3G hizmeti sunan, “3” yayınladığı reklamlarla yılbaşı hediyesi olarak en düşük aylık 3G USB modem abonelik ücreti aldığını bildirmektedir. Yeni ön ödemeli seçenekleriyle genç pazarı hedefleyen O2, modem fiyatlarından rahatsız olan yılbaşı hediye severlere yaklaşık bir aylık 3G hizmetine karşılık gelecek şekilde, modem fiyatlarını olağan fiyatından üçte bir fiyatına düşürmüştür.

Fiyat indirimleri zamanı bakımından ekonomik darboğaz korkusuna karşı oldukça anlamlıdır. İşletmeciler mobil kullanıcı abone sayısı veya mobil ekipman sayısının artışı durdurmak için “kemer sıkma” anlayışını desteklememektedir. Dolayısıyla işletmeciler hizmetlerin her zamankinden daha fazla ekonomik olduğuna müşterilerini ikna etmeye çalışmaktadır. Hizmetlerin çok lüks görünebileceği endişesine rağmen, tüketicilerin harcama kaygıları işletmeciler için farklı bir seçenek doğurmaktadır. Çünkü, söz konusu işletmeciler, O2’nin önerdiği gibi daha az bağımlılık ve ön ödeme seçenekleri olan hizmetleri daha az ücretlerle sunarak sabit genişbant aboneliklerine alternatif olabilirler.



ARCEP 3G’de Şebeke Paylaşımını İnceleyecek

Fransız telekomünikasyon düzenleyici otoritesi ARCEP, 3G şebeke paylaşımı ile ilgili kamuoyu görüşlerini toplamaktadır. Buna göre UMTS şebekelerinin hangi ekipmanlarının hangi şartlarla paylaşılacağı değerlendirilecektir. Toplanan kamuoyu görüşlerinin değerlendirilmesinden sonra ARCEP’in 3G şebeke paylaşımı ile ilgili kesin yükümlülükler belirlemesi beklenmektedir.

Telekomünikasyon işletmecileri arasında şebeke paylaşımı uygulamaları artmaktadır. Özellikle Asya bölgesi başta olmak üzere, gelişmekte olan bazı ülkelerde işletmeciler şebeke kurulumu ve işletme maliyetlerini paylaşmaktadır. Benzer şekilde, Avrupa'da da şebeke paylaşımı uygulamalarının arttığı gözlemlenmektedir. Vodafone ile Orange arasında yapılan ve bu iki işletmecinin İspanya ve İngiltere'deki altyapı şebekelerini paylaşmalarını kapsayan anlaşma buna örnektir. İşletmeciler bu anlaşma sayesinde ekipmanlarını yerleştirecekleri alanların sayısını %15 kadar düşüreceğini ve bu durumun da 3000 kadar daha az direk dikmek anlamına geleceğini hesaplamaktadır. T-Mobile ve 3UK'de İngiltere'de 3G altyapılarını paylaşmak üzere anlaşmış durumdadır.

ITU "*Telekomünikasyon Reformunda Trendler 2008: Paylaşımında 6 Derece*" raporunu geçtiğimiz Kasım ayında yayınlamıştır. Raporda şebeke kurulumunun maliyetlerini düşürmek için düzenleyici stratejiler ele alınmaktadır. Şebeke paylaşım anlaşmaları altyapı gelişimini teşvik edecek, dolayısıyla kapsama alanlarını genişletecek, hizmet geliştirmesini arttıracaktır. Şebeke paylaşım anlaşmaları bunları sağlarken aynı zamanda şebeke kurulumu ve işletme masraflarını da düşürecektir. Bu anlamda, şebeke paylaşımı hem şebeke işletmecilerini hem de son kullanıcıları olumlu etkileyecektir.

2008 yılının ilk yarısında Fransa mobil pazarı 13.7 milyon 3G abonesine ulaşmıştır. Bu abonelerin 9 milyonu Orange abonesi, 4.7 milyonu SFR abonesidir. Diğer mobil işletmeci Bouygues Telecom, ARCEP'in zorlaması ile 2002 yılında aldığı 3G frekansını kullanmaya Kasım 2007'de taşınabilir bilgisayarlara yönelik 3G hizmetleri vererek başlamıştır. Orange ve SFR'nin 3G abone tabanlarını genişletmek istemeleri ve Bouygues Telecom'un alternatif bir 3G stratejisi olması, Fransa'da 3G altyapı paylaşımına engel oluşturabileceği değerlendirilmektedir. Bouygues Telecom'un Orange ve SFR ile altyapı rekabetine girmeye istekli olmaması bu savı desteklerken, 3G hizmetlerine giriş yapmak için altyapı paylaşımından yararlanabileceği de karşıt bir argüman olarak görülmektedir.



Sabit Toptan Piyasa

1. Toptan Sabit Piyasalar

Avrupa Komisyonu, BnetzA'nın ikinci faz sabit piyasa analizlerine ilişkin 8 Ocak 2009'da yorumlarını ve değerlendirmelerini yayınlamıştır. Söz konusu piyasalar şu şekilde sıralanmaktadır:

- Sabit telefon şebekesinden çağrı başlatma, (2007/2)
- Herbir sabit telefon şebekesinde çağrı sonlandırma (2007/3) ve
- Sabit telefon şebekesinde transit hizmetler (2003/10)

Birinci faz analizlerde olduğu gibi BnetzA çağrı başlatma ve transit piyasaları alt piyasalar bölerek analiz etmiştir. Sonuç olarak çağrı başlatma için iki alt pazarda ve çağrı sonlandırma pazarında öncül düzenlemeler ihtiyaç olduğuna hükmedilmiş, Deutsche Telekom bu piyasalarda EPG olarak ilan edilmiş, diğer 57 adet alternatif şebeke işletmecisi ise kendi şebekelerinde çağrı sonlandırma piyasasında EPG olarak belirlenmiştir.

Komisyon BnetzA'nın piyasa analizlerinde sadece pazar tanımları ve EPG analizinin yer almasını, düzenlemelere ilişkin herhangi bir hususa değinilmemesini eleştirmiştir. Bu nedenle komisyon BnetzA'nın gecikmeye mahal vermeksizin düzenleyici yükümlülüklerle ilişkin değerlendirmelerini bildirmesini talep etmiştir.

2. Yeni Nesil Erişim : DT ve alternatif şebeke işletmecileri arasında işbirliği

DT'nin, alternatif şebekeler işletmecileri ile yeni nesil erişim şebekelerinin kurulumu için işbirliği arayışı içinde olduğu bildirilmektedir. DT aynı zamanda yeni nesil erişim şebekelerinden veri akış erişimi sunmayı planlamaktadır. DT 2008 yazından bu yana

bire bir alteranatif Şebeke işletmecileri ile ve işletmeciler birliği ile görüŐmelere yürüterek atıl fiber iÇin kanallara erişim koŐulları ve saha dolaplarında ortak yerleşim Şartları hususunda pazarlıklar yürütmektedir.

23 Aralık 2008'de DT ve Vodafone FTTC+VDSL Şebekelerinde işbirliği yapacakları ve Heilbronn ve Würzburg Őehirlerinde 2009 yazına kadar 50.000 eve bağlantı sağlayacaklarını duyurmuştur.

Würzburg'da DT Vodafone'a kanallar ve saha dolaplarına erişim verecek, Vodafone FTTH+VDSL Şebekesini kuracak ve DT'ye veri akış erişimi hizmeti sunacaktır. Heilbronn'da ise her iki işletmeci de kendi FTTC Şebekelerini kuracak, altyapı ortak kanallardan geŐirilecektir.

Ayrıca, 27 Ocak 2009'da DT ve bölgesel kamu hizmeti sunucusu EWE Kuzey Almanya'da dokuz Őehirde işbirliği yapmak üzere anlaŐmıŐtır. EWE Şirketi beŐ Őehirde, DT ise dört Őehirde FTTC+VDSL Şebekesi kurmak ve karŐılıklı olarak Şebekelerinde erişim imkanı sağlamak üzere anlaşmaya varmıŐtır.

DT, alternatif Şebeke işletmecileri ile halen Şebeke kurulumunu gerŐekleŐtirmiŐ olduğu 50 Őehirde veri akış eriŐimine ilişkin pazarlıklarını devam ettirmektedir.

Bnetza'nın VDSL'e ilişkin uygulaması olası sadece VDSL'in ADSL'e ikame olması durumunda geÇerli olabilecektir. Ancak halihazırda bu söz konusu değildir. Bu nedenle DT, rakip işletmecilerin bu yönde itiraz veya baŐvuruları olabileceği düŐüncesi ile VDSL hizmetini perakende seviyede müstakil olarak değil telefon ve IPTV hizmetleri ile birleŐtirerek sunmaktadır.

VDSL hizmetinin toptan genişbant piyasasında yer alıp almaması Avrupa Komisyonu ve Almanya arasında uzun süreli anlaŐmazlıklara yol aŐmıŐtır. 2005 yılında DT yeni nesil erişime yatırım yapabilmek iÇin düzenlemelerden muaf olma talebinde bulunmuŐ,

hükümetin bu talebi desteklemesinin ardından Telekomünikasyon Kanunu'nda değişiklik yoluna gidilmiş, Avrupa Komisyonu Almanya'yı Avrupa Adalet Divanı'na götürmüştür.

Düzenleyici Tatil Tartışması

DT'nin rakipleri ile işbirliği yapma niyetine rağmen, kırsal kesimlerde genişbant açığının kapatılabilmesi için "düzenleyici tatil" kavramı üzerinde yeni bir tartışma başlamıştır.

Aralık 2008'de hükümetin ekonomik kurtarma paketinin açıklanmasının ardından DT, devlet sübvansiyonları olmaksızın kırsal kesime genişbant götürmek için 2 milyar € tutarında bir yatırım yapmayı önermiştir. DT, 2011'e kadar evlerin %99'una 2 Mbit/sn hızında erişim götürmeyi planlamaktadır. Buna karşın DT toptan fiyatlarının yükseltilmesi ve üzerindeki düzenlemelerin hafifletilmesini talep etmiştir.

Alternatif işletmeciler birliği bu öneriye derhal karşı çıkmış ve kablosuz teknolojiler kullanarak (HSDPA vb.) alternatif işletmecilerin genişbant açığını daha hızlı ve düşük maliyetle kapatabileceğini öne sürmüştür. Kırsal kesimden sorumlu Bakan Ilse Aigner 8 Ocak 2009'da kırsal kesime genişbant götürecektir işletmecilerin bir süreliğine rekabete karşı korunması gerektiğini dile getirmiş, Bakanlık tarafından değerlendirme altında olan devlet yardımları programının sadece DT'ye değil tüm işletmecilere uygulanacağını ifade etmiştir.

DT, düzenleyici kararların uzun süreli olması gerektiğini vurgulamış ve 20 Ocak 2009'da yerel ağa ayrıştırılmış erişim ücretlerine ilişkin başvurusunu yapmıştır. Mevcut ücretler 31 Mart 2009'da geçerliliğini yitirecektir. DT geçmişte yaptığı aksine ücretlerde belirgin bir artış (+%23) talebinde bulunmamış, ancak buna karşılık yeni ücretlerin 5 yıl geçerli olmasını talep etmiştir. Daha önceki dönemlerde ise BnetzA'nın tarife onayları 2 yıllık periyotları kapsamaktadır.

3. Diğer Gelişmeler

- BnetzA piyasa analizleri sonucunda perakende sabit çağrılara ilişkin piyasada öncül düzenlemeye gerek olmadığını değerlendirmiştir. Avrupa Komisyonu BnetzA'yı söz konusu karara rağmen mevcut düzenlemelerin ve yükümlülüklerin kaldırılmasına ilişkin herhangi bir "taslak karar" bulunmadığı için eleştirmektedir. Bu durumun Düzenleyici Çerçeve'ye aykırı olduğu vurgulanmaktadır. Bu nedenle yükümlülüklerin bir an önce kaldırılması konusunda uyarı yapılmıştır.

- Öte yandan 2008'de perakende fiyatlarda düşüş gerçekleşmiştir. Alman Federal İstatistik Ofisi, 2008'de 2007'ye göre ortalamada %3.3'lük düşüş olduğunu tespit etmiştir. Sabit hatlarda ve internet hizmetlerinde %3.4, mobil hizmetlerde ise %2.3'lük düşüş gerçekleşmiştir.

- BNetzA 2009 yılı İş Planı görüşe çıkmıştır. Bir aylık süre ile askıda kalacak olan plana göre aşağıdaki hususlar öne çıkmaktadır:

- BNetzA, 2009 yılı boyunca Avrupa Düzenleyiciler Grubu (ERG)'nin başkanlığını yürütecektir.
- Toptan piyasada kiralık hatların sonlandırma kısmına ilişkin piyasa analizi, perakende kiralık hatlar piyasa analizi, yayıncılık transmisyon hizmetleri piyasası analizi ve toptan fiziksel şebeke ve altyapı piyasaları analizi yapılacaktır.
- Toptan genişbant erişim piyasasında coğrafi farklılaştırma yapılması ve ilk çeyrekte taslak kararın oluşturulması planlanmıştır.
- Tesis paylaşımı ve ortak yerleşim için detaylı prosedür ve uzlaştırma hükümleri belirlenecektir.
- Sayısal pay (digital dividend) nasıl kullanılacağı açıklanmaktadır.

“.ie” Alan Adı Düzenlemeleri

İrlanda’da 2007 tarihli Haberleşme Düzenlemeleri Yasası ile 2000 tarihli Elektronik Ticaret yasasında değişiklik yapılmış ve “.ie” ülke kodu üst düzey alan adı (country code Top Level Domain – ccTLD) konusunda düzenleme yapma yetkisi Comreg’e verilmiştir. Mevcut durumda “.ie” alan adı, internet ile ilgili koordinasyonu sağlayan ICANN ve IANA kuruluşları nezdinde Dublin Üniversitesi tarafından temsil edilmekte, günlük işlemler ise kar amacı gütmeyen bağımsız bir kuruluş olan IE Alan Adı Kayıt Şirketi (IEDR) tarafından yürütülmektedir.

27 Haziran 2008 tarihinde başlatılan kamuoyu görüşü alma sürecinde, 2007 tarihli yasanın amaçları doğrultusunda Comreg’in atması gereken adımlar konusunda ilgili tarafların katkıları istenmiştir. Yayınlanan son raporda, görüş alma sürecinin sonuçları ile Comreg’in değerlendirme ve kararları sunulmaktadır. Bunlar aşağıda özetlenmektedir:

- Comreg, IEDR’nin faaliyetlerini gözden geçirmiş ve bir değerlendirme çalışması yürütmüştür. Bu süreçlerin sonuçları ve sunulan tavsiyeler doğrultusunda Comreg, “.e” alan adlarının kayıtlanmasında yetkili otorite olarak IEDR’yi atamayı planlamaktadır.
- IEDR tüm paydaşları temsil eden bir Politika Tavsiye Komitesi kuracaktır.
- IEDR, “.ie” kayıtlarında “yönetim yaklaşımını” uygulamaya devam edecektir.
- Haberleşme, Enerji ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı ICANN’den “.ie” üst düzey alan adı ülke kodu temsilciliğini alacaktır. Daha sonra IEDR, alan adları için teknik ve idari irtibat noktası olarak görevlendirilecektir.
- Yerel internet topluluğunun çıkarları ve hizmetin devamlılığı amacıyla, Comreg “.ie” alan adı verilerini, bir emanet sistemi kurma yoluna giderek, koruma altına alma niyetindedir. Böylece beklenmedik bir durumda, IEDR’nin görevini yerine

getirememesi halinde, Comreg tarafından yetkilendirilecek başka bir kuruluş tarafından hizmetin sürdürülmesi sağlanacaktır.

- Comreg düzenleme çerçevesinin uygulanmasına ilk 12 aylık dönem için IEDR'yi kayıt otoritesi olarak atayarak başlamaktadır. Bu yaklaşım Comreg ve IEDR'ye emanet sistemi üzerinde anlaşmaya varılması, sistemin kurulması ve sistemin kurulmasından sonra daha uzun süreli atamalar yapılabilir duruma gelmesi için gerekli süreyi tanımaktadır.
- Comreg bir izleme mekanizması kuracak ve faaliyetlerin düzenli yürütülmesini sağlamak amacıyla Politika Tavsiye Komitesinde yer alacaktır.
- Eğer gerekirse ileride daha fazla düzenleyici tedbir alınabilecektir.

İrlanda'da İzin Verilen Kısa Mesafe Cihazlar

İrlanda'da lisansa tabi olmaksızın kullanılacak kısa mesafe cihazlara ilişkin bir belge yayımlanmış bulunmaktadır.

“Kısa Mesafe Cihaz” terimi tek yönlü veya çift yönlü iletişim sağlayan ve diğer tesis cihazlar üzerinde enterferansa neden olma olasılıkları düşük telsiz vericilerini kapsamak üzere kullanılmaktadır. Yol, ulaşım ve trafik bilgi sistemleri, kablosuz telefonlar, alarmlar, nesne algılayıcıları, telsiz mikrofonlar ve telsiz ses sistemleri kısa mesafe cihazlara örnek olarak verilebilir.

İrlanda'da kısa mesafe cihazlar “enterferans yok, koruma yok” prensibine göre çalışmaktadır. Yayımlanan dokümanda yer alan kısa mesafe cihazların uyması gereken şartlara uygun kısa mesafe cihazlar için kişisel kullanıcı lisansı almaya gerek bulunmamaktadır. Bu kapsam dışılık kuralı işletmecilere belirlenen diğer yükümlülüklerin uygulanmasını engellemektedir.

Yayımlanan bu belgede, 15 gruba ayrılan kısa mesafe cihazlar için, ayrılan frekans bantları, izin verilen maksimum güç sınırları, her bir gruba ilişkin özel kullanım şartları,

İlgili standartlara ilişkin referanslar, ilgili düzenleme ve teknik dokümanlar ayrıntılı olarak belirtilmektedir.

10 GHz Bandında İlave Spektrum Tahsisi

İrlanda düzenleyici kurumu Comreg, spektrum yönetimi strateji belgesinde daha fazla telsiz genişbant hizmetinin sunumunu sağlamak üzere 10 GHz bandında ilave spektrum bandının tahsis edilmesi niyetini belirtmektedir.

Genişbant hizmetlerin telsiz olarak sunulmasında önemli katkı sağlayan Yerel Alan Sabit Telsiz Erişimi (FWALA) uygulamaları 2003 yılında başlatılmış ve bugüne kadar 3.5, 10, 26 GHz'de bulunan 3 farklı bant üzerinden 203 FWALA lisansı verilmiştir. Şu an ulaşılan 117,000 FWALA abonesi toplan genişbant piyasasının % 10.5'ine karşılık gelmektedir.

Şu anda Comreg tarafından, FWALA lisansları çerçevesinde; 10.294 – 10.322 GHz ve 10.644 – 10.672 frekans aralıklarında

- Dublin ve Cork bölgelerinde 2x14 MHz'lik ilave bir bant
- Dublin ve Cork dışındaki bölgelerde 2x28 MHz'lik ilave bir bant

tahsisleri yapılacaktır.

Comreg ayrıca, 10 GHz bandının 10.000 – 10.154 GHz frekans aralığının da tahsisi konusunda kamuoyu görüşlerini almak istemektedir.

Böylece, özellikle yoğun nüfuslu bölgelerde dikkat çeken, tüketicilerin telsiz genişbant taleplerini karşılamak üzere işletmecilere FWALA lisansları verilebilmesi için daha fazla spektrum tahsisi yapılmış olacaktır.

Mobil ve Sabit Numara Taşıma Ücretleri

ComReg, sabit ve mobil işletmecilerden maliyetleri ile ikiye katladıkları numara taşıma (NT) ücretlerinin belirlenmesine ilişkin olarak 15 Ağustos 2008 tarihinde başlattığı

kamuoyu görüşü alma sürecini tamamlayarak karara bağlamış bulunmaktadır. Buna göre,

- Mobil Numara Taşıma: Mobil işletmeciler taşınan her mobil numara için 2.05 Avro'yu geçmeyecek biçimde ücret alabileceklerdir.
- Sabit Numara Taşıma: Normal zamanda tamamlanan tek bir taşıma için belirlenen maksimum ücret 4.02 Avro'dur. Comreg normal zamanlar dışında tamamlanan taşımalar, iki saatlik periyot için ertelenen taşımalar, onaylanan ve red edilen taşımalar gibi farklı koşullar için farklı ücretlerin yer aldığı ayrıntılı bir tablo da oluşturmuştur. Comreg ayrıca ayrıştırılmış yerel metal yollar (ULMP) bağlamında coğrafi numaralar için 3.5 Avro ve coğrafi olmayan numaralar için 5.74 Avroluk maksimum numara taşıma ücretlerini belirlemiştir.

Belirlenen ücretler 29 Ocak 2009 tarihinden itibaren uygulanacak ve iki veya üç yıl geçerli olacaktır. Bu dönem içerisinde yeni bir gözden geçirme çalışması yapılması planlanmaktadır.



Telecom Italia Çok Hızlı Mobil Genişbant Sunumuyla İlgili Planını Açıkladı.

Telecom Italia 2009 yılının ilk yarısında indirme (download) hızı 21 Mbps, yükleme (upload) hızı ise 5.7 Mbps kapasitesine sahip olan mobil genişbant hizmetinin sunumuna başlayacağını duyurdu. Firma ayrıca 2009'un ikinci yarısında şebekesini 28 Mbps hızına ulaşılabilecek şekilde yenilemeye tabi tutmayı da planlamaktadır. Şebekenin HSPA+ teknolojisine yenilenmesi çalışmasında ana yüklenici firma ise Ericsson olacaktır.

Telecom Italia'nın planladığı 21 Mbps lik yükleme hızıyla, Vodafone şirketinin Kasım 2008 de denediği ve en çok 14 Mbps hızına ulaşılan kapasitenin çok üzerine çıkılacağı görülmektedir. Vodafone tarafından söz konusu servise ilişkin ticari sunuma başlama tarihiyle ilgili herhangi bir bilgi verilmemiş, bu itibarla Telecom Italia'nın 3G şebekesinden genişbant internet erişimini başlatacak ilk operatör olması beklenmektedir. Telecom Italia mobil telekomünikasyon hizmetleri piyasasında yaklaşık 42% lik pazar payı ile lider konumda olup, en yakın rakibi Vodafone şirketinin 28% lik bir piyasa payı bulunmaktadır. Ancak 3G hizmetlerine ilişkin operatörlerin abone sayısı yerine 3G telefon (ekipman) ve modem satışlarını raporlaması nedeniyle piyasa payı analizi, bu kategoride karmaşık bir hal almaktadır. Bu verilere göre '3 Italia' operatörü 8.5 milyon 3G ünitesi satışıyla (Eylül 2008 itibariyle) piyasa lideri konumunda bulunmaktadır. Telecom Italia 6.8 milyon ve Vodafone'da 6.7 milyon 3G ünitesi sunumuyla piyasa liderini takip etmiştir. Telecom Italia'nın 7.2 Mbps hızının çok üzerinde bir hızda hizmet sunumuna başlamasının, bu şirketin piyasa payını olumlu bir şekilde etkileyeceği düşünülmektedir. Bu kategorideki ilk sunumlar USB modemle yapılacak ve bu şekilde dizüstü ve PC kullanıcılarının mobil erişimle hızlı bir şekilde internet kullanabilme imkânları sağlanacaktır.

İtalya'nın hâlihazırda %20 penetrasyon oranıyla Batı Avrupa'da düşük bir seviyede bulunan genişbant hizmetlerine ilişkin büyüme potansiyelinin yüksek olduğu öngörüsü yapılmakta olup, söz konusu hizmetlerin sunumuyla birlikte bu oranın artacağı beklenmektedir. Ayrıca Şubat 2008 tarihinde verilen Wimax lisansları kapsamında hizmet vermeye başlayan işletmeciler ve mobil operatörlerin, özellikle ülkenin dağlık kesimlerinde (sabit hat üzerinden genişbant sunumunun yetersiz olduğu bölgelerde) piyasa payı açısından rekabet edecekleri öngörüsü yapılmaktadır.

İtalyan Düzenleyici Kurumu (AGCOM) ve Telecom Italia, şebeke kullanımı hususunda anlaşmaya vardılar.

AGCOM ve Telecom Italia, söz konusu şirketin sabit hat şebekesinin rakiplerin kullanıma açılmasına ilişkin şartların iyileştirilmesi hususunda anlaşmışlardır.

AGCOM'un baskısıyla geçtiğimiz yıl içerisinde başlayan süreçte Telecom Italia ilk aşamada 'Teknoloji ve Operasyonlar' (Technology and Operations) adlı yeni bir bölüm oluşturmuş ve bu birim içerisinde 'Açık Erişim' (Open Access) isminde bir alt birim oluşturulmuştur. Yine AGCOM tarafından yapılan baskılar neticesinde şebekeye erişim işlemlerinde rakiplere ayırım yapıp yapılmadığını kontrol ve yeni nesil şebekelere geçiş aşamasında rekabete aykırı olabilecek eylemlerin engellenebilmesi amacıyla bağımsız bir denetleme mekanizmasının kurulması, 2009 yılında yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır. Ayrıca Telecom Italia fonksiyonel ayrımı kabul ederek karşılığında daha az müdahaleci bir düzenleyici çerçevesinin yürürlüğe konmasını talep etmektedir. Ancak, AB Komisyonu son gelişmelerle ilgili olarak AGCOM'dan detaylı bir bilgilendirme yapması ve yapılacak işlemler öncesi AB Komisyonu'nun onayının alınması gerektiğini ifade eden bir uyarı mektubunu düzenleyici kuruma iletmiştir.

Süreç esnasında Telecom Italia'nın abone kitlesinde belirgin bir düşüş yaşanmış bulunmaktadır. Haziran 2008 itibariyle altı aylık dönemde söz konusu işletmenin sabit hat kısmında %5.3'lük bir düşüş yaşanırken, bu sektörün tümünde gözlenen düşüş sadece %0.9 olarak gerçekleşmiştir. Bu verilerin ilgili piyasada rekabet seviyesinin arttığına dair karine oluşturduğu ifade edilebilecektir. Diğer taraftan Telecom Italia genişbant internet hizmetleri piyasasında da yaklaşık %60'lık bir payla lider konumda bulunmaktadır. Yukarıda ifade edildiği üzere, yaklaşık %20'lerde bulunan genişbant penetrasyon oranınının 2012 yılında yaklaşık %30'lara çıkacağı öngörüsü kapsamında, Telecom Italia'nın fonksiyonel ayrımı kabul edip, daha az müdahaleci bir düzenleyici çerçevede, bu büyüme oranından mümkün olduğu ölçüde pay kapmayı planladığı değerlendirilmektedir.



Sabit Çağrı Başlatma Piyasası

12 Aralık 2008 tarihinde İspanya düzenleyici kurumu CMT, sabit çağrı başlatma piyasasına ilişkin analizini tamamlamıştır. Bu çerçevede çağrı başlatma piyasasının yerel, metropolitan, tek tandem ve çift tandem seviyelerde, dolaylı erişim hizmetleri (taşıyıcı seçimi ve taşıyıcı ön seçimi), akıllı şebeke hizmetleri ve kısa numaralara doğru aramalar ve IP tabanlı çağrı başlatmayı kapsadığı belirtilmiş ve Telefonica söz konusu piyasada etkin piyasa gücüne sahip işletmeci olarak belirlenmiş ve Telefonica'ya aşağıda yer verilen kapsamda yükümlülükler getirilmiştir:

PSTN çağrı başlatma: erişim, maliyet muhasebesi, hesap ayrımı, ayırım gözetmeme, farklı standartlarda (tarihi ve güncel maliyetler) maliyet esaslılık (LRIC yöntemine geçiş öngörülmektedir), şeffaflık, çağrı başlatma ve toptan hat kiralamaya ilişkin referans teklif yayınlanması.

IP Çağrı Başlatma: akıllı şebekelere ve kısa numaralara doğru aramalar için çağrı başlatma ile sınırlandırılmış erişim, şeffaflık.

Sabit Çağrı Sonlandırma

18 Aralık 2008 tarihinde CMT, piyasa sabit çağrı sonlandırma hizmetine ilişkin piyasa analizini tamamlamış, söz konusu piyasanın coğrafi numaralarda, akıllı şebekelerde ve kısa numaralarda çağrı sonlandırmayı kapsadığı belirtilmiştir. Bu çerçevede, Telefonica ve 22 alternatif işletmeci kendi şebekelerinde çağrı sonlandırma hizmetlerinde etkin piyasa gücüne sahip işletmeci olarak belirlenmiş ve Telefonica'ya erişim, maliyet esaslılık, hesap ayrımı, ayırım gözetmeme, şeffaflık, referans teklif yayımlanması ile IP tabanlı şebekelere geçişe ilişkin önceden ayrıntılı bilgi sağlama yükümlülüğü getirilmiştir. Alternatif işletmeciler ise erişim sağlama ve makul fiyatlarla hizmet sunmakla yükümlü kılınmıştır. Diğer bir ifade ile bu karar, alternatif işletmecilerin, Telefonica'nın yerel

santral seviyesindeki çağrı sonlandırma ücretinin % 30 üzerinde bir mark-up ile sonlandırma hizmeti verebilmelerine imkan tanımaktadır.

Mobil Çağrı Sonlandırma

18 Aralık 2008 tarihinde CMT, mobil çağrı sonlandırma piyasasına ilişkin analizini tamamlamış ve ikinci nesil işletmecileri Orange, Telefónica Móviles ve Vodafone ile üçüncü nesil işletmecisi Xfera, 9 mobil sanal şebeke işletmecisini kendi şebekelerinde sonlanan çağrılar için etkin piyasa gücüne sahip işletmeciler olarak belirlemiştir.

Bu bağlamda, Orange, Telefónica Móviles ve Vodafone'ye maliyet esaslı sonlandırma ücretleri yükümlülüğü getirilirken, Xfera ve mobil sanal şebeke işletmecilerine makul sonlandırma ücretleri ile hizmet sunma yükümlülüğü getirilmiştir.

Perakende Çağrılar

12 Aralık 2008 tarihinde aldığı karar ile CMT, Telefonica'nın perakende çağrı piyasasındaki yükümlülüklerinin kaldırılmasına karar vermiştir.

Telefónica'nın Evrensel Hizmet Sağlayıcı Olarak Belirlenmesi

23 Aralık 2008 tarihinde Sanayi Bakanlığı 1 Ocak 2009 – 31 Aralık 2010 tarihleri arası için Telefonica'yı evrensel hizmet sağlayıcı olarak belirlemiştir. Bu çerçevede, Telefonica'nın sunmakla yükümlü olduğu hizmetler:

- Makul bir talep olması halinde, kamu telekomünikasyon şebekelerine bağlantı ve sabit telefon hizmetlerine erişim. Burada ifade edilen bağlantı son kullanıcılara çağrı başlatma, çağrı alma, ses, faks iletebilme ve fonksiyonel internet erişimi (64kbps) ile veri iletebilme imkanı sağlamak durumundadır.
- Ulusal bazda ücretsiz basılı rehber.
- Kullanıcıların ihtiyacını giderebilecek yeterlikte ödemeli telefon sunma. Nüfusu 500'den fazla olan tüm beldelerde en az 1 ve daha sonraki her 1500 kişilik nüfus

için ek bir ödemeli telefon, nüfusun 500'den az olan yerleşim yerlerinde bir ödemeli telefon sunma yükümlülüğü.



HOLLANDA

İnternet Servis Sağlayıcılara İnternet Güvenliği ile ilgili Kullanıcıları Daha İyi Bilgilendirme Yükümlülüğü Getirilmesi

Hollanda düzenleyici kurumu OPTA, internet servis sağlayıcılardan internet güvenliği hususunda kullanıcıları daha iyi bilgilendirmelerinin talep etmektedir. Ortalama bir internet kullanıcısı tarafından, istenmeyen elektronik postalar (spam) ve virüs gibi tehlikelerden tam olarak nasıl korunabileceği çok iyi bilinmemektedir. Bu kapsamda OPTA, internet servis sağlayıcıların, yürürlükte olan kanundan da kaynaklanan yükümlülükleri bulunduğu hususta, uymakla yükümlü oldukları kurallar ile bu kurallara uyulmaması halinde uygulanacak müeyyideleri yayımlamıştır. Bu bağlamda OPTA, artan oranlı cezalar belirlemiştir.

OPTA, istenmeyen elektronik postalara ilişkin şikayetlerle ilgili olarak 2008 yılında toplam 624 bin Avro tutarında 5 ayrı ceza vermiştir.

OPTA'nın 2009 Yılı Başlıca Hedefleri

8 Ocak 2009 tarihinde OPTA, 2009 yılı için başlıca hedeflerini yayımlamıştır. Bu kapsamda, 8 alan tespit edilmiştir. Söz konusu alanlara aşağıda yer verilmiştir.

1. İhlallerin Önlenmesi
2. Fiberoptik Şebekelere Yatırımların Teşviki
3. İş Piyasasında Daha Fazla Rekabet
4. Kablo TV Üzerinden Daha Fazla Seçenek
5. Avrupa Dahilinde Yapılan Aramalar için Makul Tarifeler
6. Tele-Pazarlama Çağrılarında Kaynaklanan Şikayetlerin Azaltılması
7. Ödemeli Bilgi Hizmetlerinin Kötüye Kullanılması ile Mücadele (0900'lü servis tarifelerinin şeffaflandırılması)
8. İnternet Güvenliğinin Sağlanması



PORTEKİZ

Kapasite Temelli Arabağlantı

Portekiz düzenleyici kurumu ANACOM, 23 Aralık 2008 tarihinde *kapasite temelli arabağlantı* teklifleri hakkında bir taslak kararı onaylamıştır. ANACOM ayrıca kapasite temelli arabağlantı modelindeki yüksek fiyat artışları nedeniyle 2 Mb/s'lik kapasite başına aylık trafik dakikası güncellemesi hakkında taslak bir kararı kabul etmiştir.

Sabit Telsiz Erişim Frekansının Kullanım Hakkı İptali

Portekiz düzenleme otoritesi ANACOM, 7 Ocak 2009 tarihinde aldığı bir kararla daha önce SONAECOM şirketine verdiği frekans kullanım hakkını iptal etmiştir. Bu frekans bandı Portekiz'in 1, 2, 3, 4 ve 7 numaralı coğrafi bölgelerinde genişbant sabit telsiz erişim hizmetleri için tahsis edilmiş; 2X28 MHz bant genişliğine sahip 3633–3661 MHz ve 3733–3761 MHz spektrumudur.



İSVEÇ

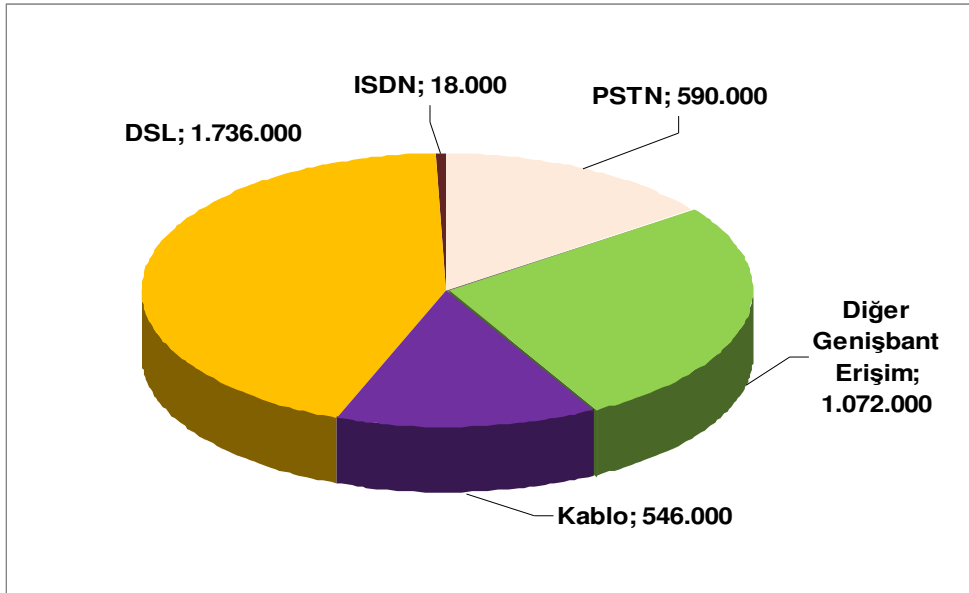
Düzenleyici Fiber Paylaşımı için Katı Kurallar İleri Sürüyor

İsveç'in düzenleyici kuruluşu PTS, yerleşik işletmeci fiber optik erişim şebekesini kullanıma açmak için TeliaSonera'yı zorlayıcı bir teklif yayımladığını duyurmuştur. Düzenleyici, eski tekelin şimdi geleneksel bakır şebekede yaptığı gibi aynı koşullar üzerinden fiber şebekesini erişime sunmasını istemekte hem de işletmeciyi fonksiyonel ayırımına zorlamaktadır. PTS, TeliaSonera'nın rakiplerinin fikirlerini araştırmakta ve İsveç Rekabet Kurumu ve Avrupa Komisyonu ile 9 Şubat 2009 tarihine kadar müzakerelere açık bulunmaktadır.

Daha önce görüş alışverişinde bulunulduğu için Avrupa Komisyonu'nun planı oldukça heyecan verici bulmasını beklenmektedir. Fonksiyonel ayırım ve fiber erişim, Avrupa Komisyonu için Bilgi Toplumu ve Medya adına iki önemli ana husustur. Fonksiyonel ayırım, yerleşik işletmeciye kendi şebekesi üzerinden ve aynı zamanda yerleşik işletmecinin altyapısı üzerinden hizmet sunmayı isteyen rakiplerine eşit erişim tanıyarak, şebekeye erişim ile ilgili olarak yerleşik işletmecinin ayrı birimler biçiminde yapılmasını ifade etmektedir. Telia Sonera, kendi şebekesine erişimi yönetmek için Ocak 2008'de Skanova Erişimi oluşturarak bu yolda mesafe kat etmiştir. Bununla beraber, tümüyle ayrı bir şirket oluşturulmadığından hala TeliaSonera'nın İnternet hizmetleri bölümünün bir parçasıdır.

Avrupa Komisyonu, yeterli ve adil rekabeti sağlamak için bakır şebekede olduğu gibi fiber şebeke üzerinde aynı kuralların uygulanması fikrini memnuniyetle karşılamaktadır. İsveç fiber optik altyapıda birçok Batı Avrupa ülkesinden daha iyi durumdadır. Düzenleyiciye göre, İsveç'te 2007 sonunda bütün geniş bant abonelerinin yaklaşık %18'i fiber üzerinden aboneleri iken bu rakam Norveç'te yaklaşık %6 ve İtalya'da %3'tür.

Tablo: İnternet Abone Sayıları (Haziran-2008)



Kaynak: PTS

İşletmeciler, kurulmasında büyük miktarda yatırım gerektiğinden fiber şebekelerine erişimi paylaşma fikrinden hoşnut değildir. Böyle bir düzenlemenin yerleşik işletmecinin bu alanda yatırım yapmasını önleyeceği ve diğer işletmecilerin de ücretsiz kullanacakları için kendi kendilerine yatırıma gereksinim duymayacakları hissine yol açacağını belirtmişlerdir. Bazı ülkelerde bu konu, eşit haklarla erişecekleri yeni fiber şebekenin kurulmasında işbirliği için işletmecilerin anlaşması yoluyla yavaş bir şekilde çözülmektedir.

İsveç'te şüphesiz fiber yatırımına ihtiyaç duyulmasına rağmen, genişbant pazarının %20'sine yakını fiberle sağlanmaktadır. 2008'in ikinci çeyreğinde, fiber aboneli olan 453,000 genişbant müşterisinin sadece %12'sinin TeliaSonera'nın kendi fiber altyapısı üzerinden hizmet aldığı hesaplanmaktadır.



Belçika'da Rekabetin Arttırılması

Belçika Ticaret Bakanınca, Belçika'nın telekomünikasyon pazarını rekabete açmak için bir hükümet planı ortaya koyulmuştur. Planın iki temel ögesi, 8 adet Telekomünikasyon lisanslarının dağıtılması ve telekomünikasyon düzenleyicisi BIPT'ın yetkilerinin arttırılmasıdır. Son aylarda Belçika, mobil pazarın %41'ini, sabit hattın %83'ünü ve genişbant pazarının %44'ünü elinde tutan, devletin sahip olduğu yerleşik işletmeci Belgacom'un hakimiyetinin devam etmesi üzerine Avrupa Komisyonu (EC) tarafından eleştirilmiştir.

Sekiz yeni lisansın ayrıntılarının ne olduğu henüz açık olmamakla birlikte, bazı WiMAX lisanslarını ve Belçika'nın dördüncü 3G lisansını içereceği sanılmaktadır. WiMAX lisanslarının düşük fiyatlandırılması beklenirken, 3G lisansının yaklaşık 40 milyon Avro (50 milyon ABD doları) değerinde olacağı tahmin edilmektedir. Mevcut üç adet 3G lisansı, Belçika'nın üç mobil şebeke işletmecisinin elinde bulunmaktadır: pazar lideri ve

Belgacom'un alt kuruluğu Proximus, Mobistar'ın sahipliğinde France Telecom ve KPN. Dördüncü 3G lisansı, pazara girmek isteyen dördüncü bir şebeke şİletmecisi için bir fırsat olacaktır.

Bir kablo şİletmecisi olan ve sabit hat ve genişbant pazarında Belgacom'un en büyük rakibi olan Telenet lisans almak istediğini belirtmiştir. Telenet lisans alırsa, pozisyonu güçlenecek, bütün alanlarda Belgacom ile rekabet edebilecektir. Diğer şirketler ilgilerini belirtmelerine rağmen, bu durum Telenet'i lisans için tercih edilebilir seçenek yapacaktır. Bununla beraber, mobil pazarda rekabet yeni gelecek şİletmeciler için zor olacaktır. penetrasyon oranı yaklaşık olarak %114.5'lerde olan Belçika'da pazar doyma noktasındadır. Telenet, iyi bilinen bir marka olmasına ilaveten müşteri tabanı avantajına da sahiptir.

BIPT'in yeni yetkileri ile ilgili önerilerin detayları henüz yayımlanmamış, ancak Belgacom hakkında uygulanacak ücret kontrolleri için daha büyük yetki alanını kapsam dahilinde olması beklenmektedir. Arttırılmış güçlerin Belgacom'un güçlü pazar pozisyonuna rağmen, sabit hat konusunda ARPU'larını etkilemesi mümkündür.

Belçika, 11.7 milyon civarında mobil, 4.6 milyon aktif sabit hat ve 3.2 milyon genişbant abonesine sahiptir. Belçika'nın telekomünikasyon pazarı hakkındaki endişelerden biri, resmi olarak bağımsız BIPT'in hala devlet tarafından kontrol edilen Belgacom'u güvence altına almak için çabalaması nedeniyle düzenleyicinin bağımsızlığının sorgulanabilir olmasıdır. Daha güçlü düzenleyici ortamın, WiMAX lisanslarında verilmesiyle, sağlıklı bir büyüme için alternatif şİletmeciler için fırsatlar sağlaması beklenmektedir.